

كۆپى بەرپىز / وەزىرى رۇشنىبىرى : مەحمود مەحمەد

" رەوتى رۇشنىبىرى لەكابىنەى چوارەمدا "

بەھۇى سە پاندىنى توخى نەوىستراو بە سەركەلتوورە كەمانەوہ " نەركى رۇشنىبىران قورستىر بووہ

ھىچ كۆمەلگەيەك لەسەر گووى ئەم زەمىنە پەيدا نابى ، ئەگەر سىستەمى نرخ و بەھای تايبەتى خوى نەبىت ، كاتىك ئەو نرخ و بەھایانەش پروبەرووى واقىعەتەكانى ئەمپۇ دنيا دەبنەوہ ئىنجا تىدەگەين چەند ئاستەنگن يان زەمىنە خۆشكەرن بۇ پىشكەوتنى كۆمەلگە ، پۇلى گىرنگ گەر دەكەوتتە سەر رۇشنىبىر بۇ پلانپىژكردن و چۆنىەتتى گۆرانكارى . رۇشنىبىر مرؤقى فکرو زانستە ، برؤاى بە تىروانىنىكى دىارىكراو ھەيە لە بەرامبەر مرؤقە و ھىزدا . ئەو مرؤقە رۇشنىبىرە كە دەركى واقىعى كردبى و پىشبنى ئايندەى لەلا دروست ببى و ھەنگاوى ەمەلى بنىت . چەمكى رۇشنىبىر لەولاتىك بۇ ولاتىك و لە قۇناغىك بۇقۇناغىك چۆن گۆرانى بەسەر داھاتووە تىگەيشتنى ھەر كۆمەلگەيەك بۇ رۇشنىبىر لە قۇناغە جىاجىاكاندا وەكو يەك نەبووہ ، رەنگە لەسەر دەمىكدا لە كوردستانى خۇماندا ئەوہى كە توانىبىتتى بە دەزگای چاپ نووسراو چاپ بكات بە رۇشنىبىر زانرابىت ، بەلام ئەم تىگەيشتنە ھى قۇناغىك بووہ ، ئىستا گۆرانكارىيەك بەسەر رەوتى رۇشنىبىرى داھاتووە ، ئەمەش راستەوخۇ بۇ ئەو بايەخ و گىرنگىدانە دەگەرپتەوہ كە سەركردايەتى سىياسى كورد بەم بواری داوہو دەدات ، ئەم تىروانىنانەى لەم راپۆرتەدا ھاتوون پوختەى بابەتتىكى " مەحمود مەحمەد " ى وەزىرى رۇشنىبىرى حكومەتى كوردستانە ، كە بەناو نىشانى " رەوتى رۇشنىبىرى لەكابىنەى چوارەمدا " لە بنكەى رۇشنىبىرى كاوہ پىشكەشى كرد .

بەرنامەو پروگرام

بە ھۇى بەرشالاولى شىواندنكەوتنى كەلتوورو ئەم ئاستەنگانەى ئاماژەمان بۇكردن ، رادەى پىشكەوتن و دواكەوتن گۆران و جىاوازى تىدا ھەيە و لە كاتى بەرنامە و پروگرام داناندا بۇ ئەوہى بە ھەلەدا نەچىن دەبى ھەندىك لامەركەزى بدەينە شوئنە جىاجىاكانى كوردستان بۇئەوہى بەپى تىگەيشتنەى ئەو ناوچانە برەو بەكەلتوورى ئەو بىدريت ، بەلام ناراستەكردنى لەگەلدا بىت .

پىكھاتەى وەزارەتى رۇشنىبىرى

وہزارەتى رۇشنىبىرى يەكىكە لە وەزارەتەكانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان و لە كۆمەلەك بەرپۆبەرايەتتى رۇشنىبىرى و ھونەرى و شوئنەوارو راگەياندن و وەرزشى و كۆمەلەك بواری دىكەى جىاجىا پىك ھاتووە ، لە كابىنەى چوارەمدا ھەريەك لەوانە جوړە پىگەيشتنىكىان بە

خۆۋە بىنيوۋە بە نيازىن ھەندىك ھەنگاۋى دىكەش بىنيىن بۇ ئەۋەى كۆمەلگەى كوردەۋارى و كوردستان زياتر پىشېكەۋى و لەگەل كەلتوورى كۆمەلگەكانى تر بەرەو پىشەۋە بچىت .

ئەركى رۆشنىبىرانى كورد

لەبەر ئەو بارودۇخەى كە بەسەر كوردستاندا ھاتوۋەو ئەو رەۋشە نەۋىستە سەپىنراۋەى كە لە كۇندا بەسەر كوردستان و گەلەكەماندا سەپاۋەو ھەندىك جار بە زۆر ھەندىك توخى نەۋىستىان خستۇتە ناو كەلتوورمانەۋە ، ئەمەش ئەركى ھونەرمەند و رۆشنىبىرانى كوردى ھەندىك قورستر كوردوۋە و ، لەلايەك ھونەرمەند و رۆشنىبىرانى كورد دەبى لەگەل گەشەسەندن و پىشكەۋەتنى رۆشنىبىرى لە دنيادا بەرەو پىشەۋە ھەنگاۋ بىنيىن و لەلايەكى دىكە خەرىكى دۆزىنەۋەى ئەو توخمە نەۋىست و نەخۋازاۋانەبىن كە بە زۆر خزىندراۋنەتە ناو كەلتوورەكەمانەۋە .

ئاستەنگەكان

ئەو كاركردەنى كە بۇ شىۋاندنى كەلتوور كراۋە واىكردوۋە ئاستى رۆشنىبىرى لە شىۋىنىكەۋە بۇ شىۋىنىكى تر جىاۋاز بىت و مەلمانى و ئاستەنگىكى يەكجار زۆر لەبەر دەم براۋدان بە كەلتوورى كوردەۋارى دروست بكات . لەۋانە :

- رەخنە كىشەيەكى گەرەيە لەناو كۆمەلگەى كوردەۋارىدا ، چۈنكە نەبۇتە بەشىك لە بىر كوردنەۋەو ژيانى رۆژانەى كۆمەلگەيىماندا .
- رۆشنىبىرى ھاتوچۇ : تاكو ئىستا لەۋانەيە لەكوردستاندا رۆشنىبىرىك بەم ناۋە بوۋنى نەبوو بىت ، چۈنكە كىشەمان نەبوۋە ، بەلام لەمەۋدوا ئەمە يەك لە كىشەكانى ئەم كۆمەلگەيە دەبىت .
- نىشتەجى بوۋن لە شوقە : بۇ ئەۋەى خىزان بتوانى بە ئاسوودەيى لە ناو شوقەدا بژىيت پىۋىستى بە رۆشنىبىر كوردن ھەيە .
- خۇشەۋىستى و پەرۋەردەكردنى گول و درەخت بىرى بە كەلتوورى ژيانى كۆمەلگەمان .
- پاراستنى ژىنگە .
- خۇ بە خاۋەن زانىنى تاك بەرامبەر بە شوپن و دامودەزگاكانى كە ھەيەتى .
- بلاۋ كوردنەۋەى رۆشنىبىرى لە سەرمافى ئافرەت .
- لىك جىاكردەنەۋەى چەمكى ماف و ئازادى تاك و كۆمەل .
- رىكخست و چۈنەتى سوود لىۋەرگرتن لە كەنالە رۆشنىبىرىكەكان بە تايبەتى سەندىكاي رۆژنامەنووسان و سەندىكاي ھونەرمەندان و يەكىتى نووسەرانى كورد .

كارو چالاكىيەكان

ۋەزارەتى رۆشنىبىرى تا ئىستا لە پال دەر كوردنى چەندىن گۇقارو رۆژنامە چەندىن پەرتوۋكى بە چاپ گەياندوۋە و قىستقالى رۆشنىبىرى و ھونەرى سازداۋەو لە ماۋەى ئەم دوو سالىە

دواييدا چاكسازى و پاكسازيهكى هه مه لايهنى له ناو داموده نكاكانى ئه نجام داوه و ئه م كارو چالاكيانه شى كردوه " له وانه :

□ له بوارى هونهرى مۇسيقادا :

1. دامه زاندى كۆرالېك .
2. دامه زاندى تىپىكى مۇسيقايى تايبەت به ئافره تان .
3. كردنه وى ناوه ندى فېركردنى مۇسيقا جگه له لاوان بۆگه وره كانيش .

□ سینه ما و شانۆ :

1. جيا كردنه وى سینه ما و شانۆ له يه كتره دامه زاندى دوو به پړوه به رايه تىي سه ربه خو .
 2. دروست كردنى سى فيلمى سینه مايى كوردى بۆ يه كه مين جار له هه رىمى كوردستان و ماوه يه كه له مه و بهر فيلمى كيان به ناوى (ژيان) كه له ده ره يئانى هونه رمه ند (جانۆ پوژبه يانى) يه ، نيشاندر .
 3. دامه زاندى كۆمپانيه يه كى سینه مايى .
 4. داين كردنى كه ره سته ي سینه مايى .
- * دروست كردنى دوو گه له رى تايبەت به هونهرى شيوه كارى له هه وليرو ده و كدا .

□ بوارى وهرزشى و چالاكى ديكه :

1. دروست كردنى بنكه يه كى وهرزشى به شيوه نوى له هه ر شارىك له شارو قه زاو ناحيه كانى كوردستاندا .
 2. پوژبه يه كى ياساييمان ناماده كردوه به ناوى " ئه نجوومه نى بالاي وهرزشى له كوردستاندا " له كۆيوونه و هيه كى ئه نجوومه نى و هزيران به رچا و خراوه و په زامه ندى له سه ر كراوه و بېريار و ايه بنيردرى بۆ په رله مانى كوردستان ، بۆئه و هى بكرى به ياسايه ك و له مه و دوا به م ياسايه هه لسوكه وت له گه ل يانه وهرزشيه كانى كوردستان بكرى و پالپشتيان بكرى بۆئه و هى هه موو يارييه وهرزشيه كان پيشبكه ون .
- شوينه وار به شىكه له كارو ئه ركه كانى و هزاره تى پوشتنيرى و ئه ركى ئيستامان له پاراستنى شوينه واره كانى كه دۆزراونه ته وه به رجه سته ده بيت .
- چاپخانه مان هه يه و به نيازىن زياتر په ره ي پى بدەين .

به روار : 2002 / 5 / 21